

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: 02 – 192/4
Podgorica, 25.03.2020. godine

Na osnovu člana 40, 139, 140, 141, 143 i 144 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po anonimnom prigovoru (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-192 od 24.02.2020. godine), direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Prihvata se anonimni prigovor, akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-192 od 24.02.2020.g. i Javnom preduzeću „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o. iz Podgorice, javnom emiteru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (TVCG1), izriče se upozorenje, kao upravno-nadzorna mjera, jer je dana 23. februara 2020.g., u terminu od 09:34:15 do 09:38:26 sati (4 minuta 11 sekundi), prilikom emitovanja razgovora sa modnom kreatorkom Natašom Pejović, u okviru jutarnjeg programa „Dobro jutro Crna Goro“, emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju (oglašavanje), odnosno propustio da oglašavanje učini jasno prepoznatljivim.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a) emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (čl. 85 st. 1 Zakona o elektronskim medijima i čl. 13 st. 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - b) kršenja obaveze da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i audio, vizuelno i/ili prostorno odvoji od ostalih programskih sadržaja (čl. 89 st. 1 Zakona o elektronskim medijima i čl. 37 st. 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Nalaže se Javnom preduzeću „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „TVCG1“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o. iz Podgorice je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „TVCG1“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije je izrekla javnom emiteru opšteg televizijskog programa 'Prvi program Televizije Crne Gore' upozorenje zbog emitovanja prikrivenog oglašavanja i propuštanja obaveze da oglašavanje učini prepoznatljivim, dana 23. februara 2020.g., u okviru jutarnjeg programa 'Dobro jutro Crna Goro'.“
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 24. februara 2020. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) dostavljen je anonimni prigovor na rad Javnog preduzeća „Radio i Televizija Crna Gore“ iz Podgorice (u daljem tekstu: emiter), javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ - TVCG1 (zaveden kod Agencije pod br. 02-192 od 24.02.2020.g.).

U prigovoru se navodi da je „u toku jutarnjeg programa 'RTCG' gostovala kreatorka Nataša Pejović kojoj je voditeljka programa omogućila promociju svojih proizvoda prikrivenim i prevarnim oglašavanjem izbjegavajući obilježavanje telepromotivnog sadržaja", te da „... kreatorka promoviše u susret maturskim večerima kolekcije koje se mogu naći među njenim kreacijama".

Nadalje, prigovorom se ukazuje da je „voditeljka zaključila gostovanje podsjećanjem gledalaca da posjete promotivne kanale kreatorke na društvenim mrežama, gdje mogu naći bazu svih proizvoda". Na kraju podnosilac prigovora je zatražio da Agencija „kazni emitera, jer ga... građani plaćaju da pruže kvalitetne programske sadržaje, a ne prikrivene reklame...".

Polazeći od navedenog prigovora, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: Zakon) i Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“).

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije je nakon uvida u snimak emitovanog programskog sadržaja emitera sačinio nalaz dana 24.02.2020. godine (akt broj 05-192/1 od 24.02.2020.god.).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornog programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-192/2 od 02.03.2020.g.).

Emiter je dana 05.03.2020.g. dostavio pisano izjašnjenje gospođe Milice Babić, Urednice Jutarnjeg programa RTCG, u kome je navedeno da je „modna kreatorka Nataša Pejović gostovala... zato što je jedna od najuspješnijih modnih kreatora i na crnogorskoj i na regionalnoj modnoj sceni. Predstavila je novu kolekciju haljina i govorila o modnim trendovima...", te da se „... i ostalim danima u 'Jutarnjem programu', ali i u ostalim programskim sadržajima... drugih televizija pojavljuju modni kreatori koji predstavljaju nove modne kolekcije garderobe, nakita itd... Ukoliko se takva pojavljivanja tumače kao marketinška onda... i svako drugo se može tumačiti kao takvo - najave pozorišnih predstava, preduzetničke i druge aktivnosti... kulturnih dešavanja, koncerata, izložbi, sportskih događaja...".

U nastavku izjašnjenja se navodi da je „jedini cilj... bio da predstave rad... kreatorke, mlade preduzetnice, njene nove haljine, nekog ko uspješno djeluje u... zemlji i šire... isto kao što bi... predstavili i rad nekog svjetski poznatog kreatora...".

Na kraju izjašnjenja se navodi da „... ni u jednom segmentu nijesu pomenuli... sadržaje poput adrese ili broja telefona... gošće."

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- televizijsko oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod, uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tačka 14 Zakona).
- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 15 Zakona).
- telepromocija predstavlja oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga (član 4 st. 1 tačka m) Pravilnika).
- članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
- član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja.

Na osnovu navoda sadržanih u prigovoru, uvida u snimak emitovanog programskog sadržaja, kao i izjašnjenja emitera, Agencija konstatuje sljedeće:

1. Emiter je dana 23. februara 2020. godine emitovao jutarnji program „Dobro jutro Crna Goro“, u terminu od 06:59:39 do 09:58:45 sati, u trajanju od 2 sata 59 minuta 6 sekundi. U okviru navedenog programskog sadržaja emitovan je razgovor u studiju sa modnom kreatorkom Natašom Pejović, u terminu od 09:34:15 do 09:38:26 sati (4 minuta 11 sekundi). U nastavku je dat transkript razgovora:

Marija Razić, voditeljka: *„U nastavku pričamo o modi. Sa damom koja je uspješna na modnoj sceni, kako u zemlji, regionu, ali i šire. Modna kreatorka Nataša Pejović je sa nama. Dobro jutro i dobro nam došla.“*

Nataša Pejović, modna kreatorka: *„Hvala. Dobro jutro i hvala na pozivu.“*

Marija Razić, voditeljka: *„Hvala tebi što si, eto, ugrabila da dođeš. Znamo da puno radiš. I eto, danas smo odlučili da predstavimo nove haljine koje si dizajnirala i koje se mogu naći u tvom katalogu. Kako bi ih opisala?“*

Nataša Pejović, modna kreatorka: *„Pa riječ je o katalogu sa pet dugih, svečanih haljina i nisam se vodila jednom inspiracijom, već sam razmišljala o tome da napravim za svaki tip žene i za svaku građu po neki model koji im odgovara. Znamo da je period vjenčanja i matura ispred nas, tako da sam i zbog toga odlučila da uradim ovu malu seriju haljina za te prilike. Tako da je svaka haljina različita, svaka je od različitog materijala, različitog kroja i boje. Po prvim reakcijama, pošto sam sve to prezentirala na društvenim mrežama, vidim da su žene zadovoljne, da im se sviđa i naravno meni je to drago. Zahvalila bih se ljudima iz hotela 'Union' na gostoprimstvu, slikali smo katalog kod njih. I pomenula bih moje saradnike na ovom malom projektu, a tu su Jelena Ilinčić koja je radila šminku i frizuru, slikali smo našu bivšu misicu Marijanu Mihajlović i naravno fotografu Nikoli Pejoviću.“*

Marija Razić, voditeljka: *„Da, evo upravo uživamo u tvojim kreacijama. I sad mnoge estradne umjetnice se upravo odlučuju za tvoje kreacije. Kažu da se u njima osjećaju sjajno, glamurozno, kako i treba. Da li posebno uživaš kada stvaraš haljine za te svečane prilike, za koncerte, za neke namjenske prilike?“*

Nataša Pejović, modna kreatorka: *„Pa ja kao veliki ljubitelj mode i veliki ljubitelj svog posla u kome zaista uživam, volim da radim sve. Dakle, bilo da je riječ o ovom katalogu kao što je sad katalog svečanih haljina, prošle godine smo u ovom periodu prikazali mini katalog vjenčanica, ili katalog za preporuku polumaturankinjama, nekih naručenih haljina ili za javne ličnosti. Šta god da je, ja zaista volim i uživam i napravim od toga neki svoj mali ritual.“*

U nastavku intervjuja Pejović govori o vlastitim pretenzijama tokom procesa pripreme kreacija. Takođe, govori o trendovima za predstojeću modnu sezonu. Razgovor se završava sljedećim navodima:

Marija Razić, voditeljka: *„Puno ti hvala. Eto, savjetovaćemo sve da posjete tvoj Instagram profil, aktivna si na društvenim mrežama i tu imaju kompletnu bazu svega onoga što ti radiš. I hvala ti puno i puno sreće.“*

Nataša Pejović, modna kreatorka: *„Hvala vama.“*

2. U toku emitovanja navedenog razgovora, u terminu od 09:35:26 do 09:38:05 sati (2 minuta 39 sekundi), kao pokrivalice su prikazane fotografije i snimci sa snimanja pomenutog kataloga. Dio navedenih pokrivalica (37 sekundi) emitovano je na podijeljenom ekranu, tokom čijeg trajanja je na drugom dijelu ekrana emitovan kadar koji prikazuje gošću iz studija. Preostale pokrivalice emitovane su na punom ekranu.

Tokom razgovora je, u terminu od 09:35:13 do 09:38:18 sati (3 minuta 5 sekundi), u donjem dijelu ekrana takođe prikazan grafički inserter sljedeće sadržine: *„Nova kolekcija haljina Nataše Pejović“*.

Tokom navedenog razgovora na ekranu nije bilo vidljivo grafičko obavještenje da je u pitanju komercijalna AV komunikacija (plaćeni termin, telepromocija i si.).

3. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da obavijesti gledaoce o novim modnim trendovima za poljeće/ljeto, kao ni izbor gostiju i način predstavljanja ove teme. Ipak, predmetni prilog se nedvosmisleno može smatrati oglašavanjem, odnosno telepromocijom u toku emisije / programa, jer u njemu značajnu ulogu imaju informacije od značaja samo za ponudu jednog lica, odnosno modnu kreatorku koja je bila gošća u emisiji, kao i njenu novu kolekciju haljina (*„riječ je o... pet dugih, svečanih haljina“*, *„za svaki tip žene i za svaku građu po neki model koji im odgovara“*, *„period vjenčanja i matura je ispred nas, tako da sam... odlučila da uradim... seriju haljina za te prilike“*). Voditeljka je preuzela ulogu promoterke ponude modne kreatorka (*„... pričamo o modi sa damom koja je uspješna na modnoj sceni... Modna kreatorka Nataša Pejović...“*, *„... danas smo odlučili da predstavimo nove haljine koje si dizajnirala i koje se mogu naći u tvom katalogu. Kako bi ih opisala?“*).

„... mnoge estradne umjetnice se upravo odlučuju za tvoje kreacije. Kažu da se u njima osjećaju sjajno, glamurozno...“, „... savjetovaćemo sve da posjete tvoj Instagram profil... tu imaju kompletnu bazu svega onoga što ti radiš“), a sve to bez oznake da se radilo o oglašavanju (telepromociji).

4. Zbog izostanka adekvatnog označavanja, predmetni programski sadržaj (razgovor sa modnom kreatorkom Natašom Pejović) može se okarakterisati kao prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija, odnosno oglašavanje, posebno imajući u vidu sledeće:
- prilogom je predstavljen konkretan poslovni subjekt i njegova ponuda (modna kreatorka Nataša Pejović / nova kolekcija haljina), sa jasnim promotivnim elementima (*„... za svaki tip žene i za svaku građu po neki model koji im odgovara“, „... dama koja je uspješna na modnoj sceni“, „... odlučili smo da predstavimo nove haljine koje si dizajnirala i koje se mogu naći u tvom katalogu“, „mnoge estradne umjetnice se... odlučuju za tvoje kreacije. Kažu da se u njima osjećaju sjajno, glamurozno“, „... savjetovaćemo sve da posjete tvoj Instagram profil... tu imaju kompletnu bazu svega onoga što ti radiš“), odnosno porukama koje predstavljaju obraćanje gledaocima, kao potencijalnim kupcima haljina iz ponude modne kreatorka.*
 - pokrivalicama (prikazivanje fotografija i snimaka sa snimanja pomenutog kataloga) i emitovanjem grafičkog insertera (*„Nova kolekcija haljina Nataše Pejović“, u terminu od 09:35:13 do 09:38:18 sati*) u donjem dijelu ekrana tokom predmetnog razgovora pokazuje se namjera promotivnog predstavljanja ponude modne kreatorka (njene nove kolekcije haljina.)
 - prilog može dovesti u zabludu gledaoce, u pogledu njegove stvarne prirode. Formulisan je na način koji je pogodan da ga uvjeri da je riječ o uredničkom, a ne sadržaju komercijalne (oglasne) prirode. To je prevashodno moguće zbog načina na koji predmetni prilog predstavlja ponudu modne kreatorka, kroz pitanja novinarka (*„... danas smo odlučili da predstavimo nove haljine koje si dizajnirala i koje se mogu naći u tvom katalogu. Kako bi ih opisala?“*, *„Da li posebno uživaš kada stvaraš haljine za te svečane prilike, za koncerte, za neke namjenske prilike?“*).

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-01 od 25.01.2013. godine emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emitovanjem predmetnog programskog sadržaja prekršio čl. 85 st. 1, čl. 89 st. 1 Zakona, čl. 13 st. 1, čl. 37 st. 1 Pravilnika i tač. 2.2. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-01. Emiter je prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (oglašavanja), kao i obaveze da telepromocija (kao vid oglašavanja) bude lako prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TVCG1“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Javnom preduzeću „Radio i Televizija Crna Gore“ iz Podgorice je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Žalba odlaže izvršenje rješenja.

Dostavljeno:

- Javno preduzeće „Radio i Televizija Crna Gore“
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

